

A megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek Szervezeti és Működési Szabályzata

A mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter megállapította és kiadta 12/1979. (MÉM. É. 12.) MÉM sz. utasításával a mezőgazdasági és élelmiszerügyi szakigazgatási intézmények új Szervezeti és Működési Szabályzatát.

E szabályzat hatálytalanította az e tárgyban kiadott 5/1974. (MÉM. É. 4.) MÉM sz. utasítást és az új rendelkezések hatálybalépését 1979. július. 1. napjában állapította meg.

A jogszabály 4. sz. melléklete foglalja magában a megyei (fővárosi) élelmiszerellenőrző és vegyvizsgáló intézetek Szervezeti és Működési Szabályzatát (továbbiakban SZMSZ).

A kettős irányítás alatt országos és helyi feladatokat ellátó MÉVI (FÉVI) Hálózat irányítási rendszere, gazdálkodási módja és forrásai változatlanok.

Sajátos rendelkezés, mely az időközben bekövetkezett középírányítói szervezeti és feladati változást tükrözi; a MÉM Élelmiszerellenőrző és Vegyvizsgáló Központ hatáskörének megjelölése a vonatkozó alapító utasításban felsoroltak tömör összefoglalása és értelmezéseként.

Eszerint; a MÉM ÉVK

- hatáskörébe tartozik a szakosított és különleges tevékenységek módszertani irányítása,
- az intézetek gazdasági ellátása,
- gazdasági-pénzügyi revíziójának ellátása,
- jogszabályoknak megfelelően az intézetek adatszolgáltatási, nyilvántartási és elszámolási rendszerének megállapítása.

Az intézetek feladatai megfelelnek az alapításukra vonatkozó módosított jogszabályoknak, régi hatáskörük nem csökkent – inkább növekedett.

Lényeges megállapítás a kialakult hatásköröknek és más intézmények kialakított szabályainak megfelelően annak kiemelése, hogy a kizárólag, vagy túlnyomóan növényi eredetű félkész és kész élelmiszerek vegyvizsgálatánál a növényvédőszer-maradék vizsgálata nem tartozik az intézetek hatáskörébe. Ez a rendelkezés megfelel a korábban már kiadott és más ágazatokat, vagy az ágazaton belül más intézményeket erre a vizsgálatra felhatalmazó szabályoknak.

Ugyanakkor a korábban a járási hivatalok (városi) fővárosi kerületi mezőgazdasági és élelmiszerügyi szakigazgatási szervek által gyakorolt – kifejezetten hatósági – jogkör került a MÉVI Hálózat hatáskörébe.

Eszerint:

- csökkent értékű élelmiszereknél a minőségcsökkenés mértékének megállapítása az előállítónál, a forgalombahozattól eltiltott élelmiszer
- megsemmisítéséről,

- átdolgozásáról,
- a forgalombahozatal feltételeinek határozati megállapításáról és ezzel összefüggésben a vonatkozó előírások megtartásának ellenőrzéséről és vizsgálatáról

az intézetek közvetlenül gondoskodnak – első fokon.

(A fellebbezéssel megtámadott határozat elbírálásának másodfokú jogköre – mint korábban – az illetékes megyei mezőgazdasági és élelmiszerügyi szakigazgatási szerv feladata.)

Lényeges kérdés, hogy ennél az intézkedési formánál a hatósági intézkedéssel érintett élelmiszernek az előállítónál kell lennie és értékhatára 50 000 Ft alatti.

Az új hatósági jogkör gyakorlásához a MÉM Igazgatási és Jogügyi Főosztályának és a MÉM ÉVK-nak egyeztetett határozat mintáival nyújtottunk segítséget a Hálózat részére.

Lényeges új szabály továbbá, hogy hibás termék megállapítása esetén mind az előállító, mind a forgalombahozó vizsgálati költségek megtérítésére kötelezése az intézetek közvetlen feladata és hatásköre.

Korábban ugyancsak a járási hivatal hatáskörébe tartozott ez az intézkedés.

Nagyon fontos és népgazdasági szempontból hasznos az az új hatáskör, miszerint a vonatkozó alapjogszabálynak megfelelően az intézetek hatásköre a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésből eredő minőségi vitákban a szakértői közreműködés gyakorlása.

Az utóbbi hatáskör a jelentős szellemi és műszaki, laboratóriumi felkészültséggel rendelkező hálózat tevékenységébe vetett irányítói és gazdálkodói bizalom. Ugyanakkor követelmény az ilyen igények maximális kielégítése irányában. További jelentőségét az adja, hogy jelentősen megelőzheti a korábban formális egyeztetések miatt eredményre nem vezetett előtárgyalások nyomán kialakult elhúzódozó jogvitákat. Jelentést ad és különös nyomatékkal a szakértői szerep az igazságszolgáltatásban is, hiszen a gazdasági bíróságok méltán támaszkodhatnak a tudományosan megalapozott szakértői véleményekre. Ennek a kérdésnek a jövőben fokozott előtérbe hozatala népgazdasági igények miatt fokozott intézeti vezetési, valamint egyúttal irányítási feladat.

A szervezet kialakítása esetenként és intézetenként a minisztérium külön rendelkezése szerint történik. Egyebekben fontos szervezési elv, hogy a 4 szakmai szervezeti egység termékcsoport felosztású, a különleges feladatokat ellátó (radiológiai, toxikológiai, kémiai, mikrobiológiai) egység külön felosztásban szerepel a jogszabályban, végül külön szervezeti egység a gazdasági és igazgatási feladatokat látja el.

A szervezet értékeléséhez nyomatékosan hozzátartozik termék- és feladatcentrikussága és egyszerűsége.

A vezetők és a dolgozók feladat- és hatásköre kérdéseinél lényeges a munkatelési feltétel és felelősség megállapítására is alkalmas rendszerbeli tagoltság, valamint a népgazdasági kívánalmakhoz kapcsolt célszerűség.

Külön ki kell emelnem annak fontosságát, hogy a részletes egyéb, a szervezeti egységek működésével, részfeladataival kapcsolatos kérdések ügyrendi szabályozása (ut. 15. pont) egyéb szabályok rögzítése (ut. 18. pont) fontos és halaszthatatlan intézetvezetői kötelezettség.

A belső szabályzatok kialakításához mind a Minisztérium, mind a MÉM ÉVK folyamatosan megadta az irányelveket és szükséges mértékben a szabályzatmintákat is. (Ügyrend, pénzügyi-gazdasági, munkaügyi szabályzatok.)

Gomola György